

3. Племнек А. И. Z39.50 : открытый доступ к библиографической информации / А. И. Племнек, Р. Т. Усманов // Науч. и техн. б-ки. – 1998. – № 8. – С. 24–28.

4. Степанов В. К. Анализ ресурсов Z39.50 с точки зрения пользователя / В. К. Степанов // Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества: Восьмая Междунар. конф. «Крым-2001» [Судак, Украина, 9 – 17 июня 2001]: Тр. конф. – Судак, 2001. – Т. 1. – С. 222–224.

5. Руководство по применению международного коммуникативного формата UNIMARC / Пер. с англ. авт. коллектива под руководством А. И. Земскова, Я. Л. Шрайберга. – М.: ГПНТБ России, 1992. – 320 с.

6. Саух В. М. Представления метайнформации в современном информационном окружении электронных библиотек / В. М. Саух // Вісн. ЧДТУ. – 2008. – № 3. – С. 117–120.

7. Шрайберг Л. Я. Первое десятилетие информационного века: влияние информационно-электронной среды на роль и позицию библиотек в развивающемся обществе: ежегод. докл. конф. «Крым». Год 2010 / Л. Я. Шрайберг. – Судак; Москва, 2010. – 77 с.

8. Соколинский К. Е. Новые подходы к каталогизации заимствованием в ИРБИС-корпорации [Электронный ресурс] // Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса: материалы конф. (Судак, АР Крым, Украина, 5 – 13 июня 2010 г.). – Режим доступа: <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2010/disk/77.pdf>. – Загл. с экрана.

9. ГРНТИ – Рубрикатор научно-технической информации (редакция 2007 г.) [Электронный ресурс]. – М.: ФГУП «ВНИИИ». – 2007. – 100 с. – URL: <http://gnri.ru/>.

10. Нуклеоника ЭДАН-64 (Нуклеоника ЭДАН-64) [Электронный ресурс]. – М.: ФГУП «ВНИИИ». – URL: <http://nucleonics.fatal.ru/irbis/irbishelp.html>.

УДК 004.78:025.4.036

Андрій Кузнецов,
провідний бібліотекар НБУВ

МЕЖНАРОДНИЙ ПРОЕКТ «СВІТОВА ЦИФРОВА БІБЛІОТЕКА»

Висвітлено основні віхи створення та напрями подальшого розвитку електронних бібліотек, умови поступового об'єднання окремих установ для створення спільних потужних інформаційних проектів. Розглянуто становлення цифрового ресурсу світового рівня «Світова цифрова бібліотека (World Digital Library (WDL))» від обґрунтування ідеї до відкриття доступу у всесвітній мережі Internet, а також приєднання та участь українських інституцій у розвитку міжнародного проекту WDL.

Ключові слова: Світова цифрова бібліотека, електронні бібліотеки, інформаційні ресурси, відкритий доступ, бібліотеки України.

Стрімкий розвиток усіх напрямів життя людини призвів до того, що наприкінці ХХ сторіччя суспільство почало все більше і більше переходити у віртуальний світ, «забираючи» із собою все до чого звикло у реальному житті. Не стала винятком і така важлива складова життя кожної мислячої людини, як бібліотека, але відтепер у електронному (цифровому) форматі.

Електронна (цифрова) бібліотека – розподілена інформаційна система, яка дозволяє зберігати і використовувати різномірні колекції документів у цифровому машиночитаному форматі. Вона містить не тільки текстові матеріали але також мультимедійні.

Піонером у царині оцифрування та подальшого поширення у електронному середовищі друкованих видань, на які не поширюється авторське право, став «Проект Гутенберг» («Project Gutenberg», www.gutenberg.org) заснований у липні 1971 року професором Іллінойського університету Майклом Хартон, якій можна назвати найстарішою універсальною електронною бібліотекою. Більшу частину одиниць цієї колекції становлять повні тексти книг, які знаходяться в суспільному надбанні. На вересень 2010 бібліотека містила понад 33 000 книг у вільному для відвідувача доступі, крім того доступні аудіокниги, звукозаписи мистецьких творів тощо ¹.

¹ http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page

Проект Харта продемонстрував свою актуальність, доцільність і витривалість та дав поштовх для створення інших подібних проектів. Особливої уваги заслуговує проект Національної парламентської бібліотеки Японії «National Diet Library» <http://www.ndl.go.jp/>, започаткований у 1989 році, та проект «THE BRITISH LIBRARY» (<http://www.bl.uk/>) Британської бібліотеки, яка однією з перших цифрових бібліотек, започаткований у 1993 році. В рамках цієї ініціативи було не тільки створено повний каталог сховища Британської бібліотеки, але й оцифровано 80 відсотків повнотекстових видань.

Надалі процеси переведення власних фондів до електронного вигляду набули поширення у бібліотечних інституціях по всьому світу.

Створення електронних колекцій, які мають на меті поширення відомостей про національні, культурні та історичні пам'ятки – процес у наш час дуже поширений.

Колекції, які відомі широкому загалу користувачів, можуть бути об'ємними за розміром, але за своєю тематикою вони не є універсальними та стосуються лише окремих країн, подій, або взагалі особистостей. Для прикладу тут можна згадати такі масштабні проекти як «Пам'ять Америки» (American Memory <http://memory.loc.gov/ammem/index.html>); eLib: The Electronic Libraries Programme (<http://www.ukoln.ac.uk/services/elib/>); «Нова національна бібліотека Франції» (National Library of France <http://www.bnf.fr/fr/acc/x.accueil.html>); Музеї Ватикану (Museos Vaticanos http://mv.vatican.va/4_ES/pages/MV_Home.html); Perseus Digital Library (<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/>); Музей Івана Гончара (<http://honchar.org.ua>) та ін.

Згадані проекти різні за наповненням, формою представлення інформації, критеріями опису, і частіше за все представлені лише однією зі світових мов, крім того доступ до деяких з цих ресурсів є платним.

Тому все частіше у суспільстві стали з'являтися спочатку пропозиції, а потім і цілісні концепції щодо створення спільних міжнародних некомерційних проектів, інформація на яких була б представлена у багатомовному форматі.

Першою серед таких потужних міжнародних проектів стала Європейська бібліотека (The European Library, www.theeuropeanlibrary.org), створення якої було подано Європейською Комісією в 2003 р., та вже у березні 2005 р. вона почала свою роботу². Цей проект був ініційований

² Яковлева Ю. В. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського на шляху до Європейської бібліотеки // Документознавство. Бібліотекознавство.

Конференцією директорів європейських національних бібліотек (Conference of European National Librarians (CENL)) для надання багатомовного інтерактивного доступу до обраних частин колекцій національних бібліотек таким чином, щоб користувачі в будь-якій країні могли відслідковувати ресурси не тільки своєї бібліотеки, а й ряду інших, знаходячи матеріали по темі, яка їх цікавить. Цей безкоштовний сервіс пропонує доступ до ресурсів 48 національних бібліотек Європи 35 мовами³.

Іншою цікавою ініціативою Європейської Комісії є проект Europeana (<http://www.europeana.eu>), розпочатий в рамках програми покращення доступу до електронного контенту e-Contentplus. Ця європейська електронна бібліотека була відкрита для загальної публіки 20 листопада 2008 року. Сам проект був започаткований у 2007 році під назвою European digital library network, на час відкриття бібліотека мала 2 млн оцифрованих об'єктів (картин, книг, фільмів, архівів та фотоматеріалів)⁴.

Треба зауважити, що Europeana і Європейська бібліотека – є незалежними проектами, які відрізняються не тільки за вмістом, але й за принципом надання доступу до інформації. Європейська бібліотека – це сервіс, що пропонує доступ до каталогів 48 Національних бібліотек Європи, а Europeana – об'єднує відомості про цифрові ресурси бібліотек, музеїв та архівів.

Але здебільшого ці ресурси приділяють всю увагу Європі і колекціям, присвяченим Європі, які зберігаються в європейських бібліотеках, архівах і музеях.

Таким чином найбільші утримувачі світових скарбів працюють над повним збереженням у цифровій формі своїх статків, та наданням можливості доступу до них світовій спільноті. Робота, яку ведуть ці інституції, дуже важлива і необхідна, її можна поставити на один щабель з роботами по боротьбі з глобальним потеплінням та боротьбою проти СНІДу. Існуючі проекти є діючими, потужними, вони постійно розвиваються та збільшують напрями охоплення, але супроводжуються, і доступні користувачеві, лише однією або кількома мовами, а якщо і об'єднуються, то у невеликі групи, здебільшого за географічним розташуванням. Але суспільство потребує також проект єдиної світової цифрової бібліотеки. Отже, настав час створення глобального загальносвітового порталу, який би зміг зібрати весь інтелектуальний та

Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25 – 27 травня 2010 р. – С. 166–168.

³ <http://www.nlr.ru/inter/cenl.htm>

⁴ <http://www.europeana.eu/portal/>

культурний «капітал» людства, об'єднавши вже готові проекти і створивши нові, переклавши їх багатьма мовами світу і безкоштовно надати кожному зацікавленому користувачеві – цим самим здійснити величезний крок від локальних проектів до загальносвітового глобального проекту.

Саме це і має на меті проект Світова цифрова бібліотека (World Digital Library (WDL)). При цьому установи, які є частиною проекту Europeana, запрошуються до участі в ньому⁵.

Вперше, обгрунтовану ідею що до створення цифрового ресурсу світового рівня запропонував у червні 2005 року директор Бібліотеки Конгресу США Джеймс Х. Біллінгтон під час промови, зверненої до Національної комісії США у справах ЮНЕСКО⁶.

Можна вважати, що з цього моменту і почав свій шлях у інформаційний простір проект Світова цифрова бібліотека. Головна ідея проекту полягає в тому, щоб на базі мережі Інтернет зробити легкодоступними колекції скарбів світової культури, які розповідають і підкреслюють досягнення всіх країн і культур, сприяючи, таким чином, зміцненню міжкультурних зв'язків та взаєморозумінню між країнами.

ЮНЕСКО оцінила ідею створення WDL як перспективну, вважаючи що цей проект буде допомагати здійснюванню виконання стратегічних цілей і завдань ЮНЕСКО, в числі яких сприяння розвитку інформаційних товариств, розширення можливостей у країнах, що розвиваються, а також заохочення культурного різноманіття в мережі Інтернет. Проект має велику значущість для бібліотек світу, адже він підкреслює ключову роль бібліотеки як соціального інституту у забезпеченні переходу суспільства до знаннєвої моделі розвитку. Оцінюючи проект WDL, генеральний директор ЮНЕСКО Коїтіро Мацуура, зокрема, зазначив: «Бібліотеки – ключові суб'єкти у справі гарантування загального доступу до інформації та побудови суспільства знань»⁷. Він доручив Управлінню ЮНЕСКО з питань комунікації та інформації, очолюваному доктором Абдул Вахід Ханом, співпрацювати з Бібліотекою Конгресу з метою розробки цього проекту.

За ініціативою ЮНЕСКО і Бібліотеки Конгресу США у грудні 2006 року була скликана Нарада експертів для обговорення кроків щодо втілення проекту. Присутні на Нараді фахівці з різних країн визначили коло завдань, які необхідно було вирішити для успішної реалізації проекту. Зокрема, було

⁵ <http://www.wdl.org/>

⁶ Albanese A. World digital library Debuts in Dozens of languages / Andrew Albanese // Library Journal. – 2009. – Vol. 134, No. 8. – P. 18.

⁷ Roach R. U.S. Library of Congress and United Nations To Build World Digital Library / Ronald Roach // Issues in Higher Education. – 2007. – Vol. 24, No. 20. – P. 53.

вказано, що відсоток оцифрованої культурної спадщини в багатьох країнах занадто малий, а також те, що країни, що розвиваються, не мають у своєму розпорядженні необхідні для оцифрування і відображення їх культурних цінностей, технічних ресурсів і підготовлених фахівців. На існуючих Інтернет-сайтах здебільшого недостатньо розвинуті функції пошуку і перегляду. І дуже малий відсоток сайтів, які можуть задовольнити багатомовний доступ до інформації. Наявні сайти багатьох установ культури складні у використанні і найчастіше не привабливі для потенційних користувачів і, зокрема, для молоді.

Результатом Наради експертів стало визначення робочих груп для розробки основних принципів створення даного проекту. Також Бібліотека Конгресу, ЮНЕСКО та п'ять установ-партнерів: Олександрійська бібліотека, Національна бібліотека Бразилії, Національна бібліотека і архіви Єгипту, Російська національна бібліотека і Російська державна бібліотека – ухвалили рішення щодо розробки концепції прототипу Світової цифрової бібліотеки, яке вирішено було представити на Генеральній конференції ЮНЕСКО в 2007 році. Запити на внесення вкладу в розробку прототипу були подані шляхом консультативного процесу, в якому брали участь ЮНЕСКО, Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА), а також окремі особи та установи з понад сорока країн.

Прототип Світової цифрової бібліотеки буде розміщений на сайті www.worlddigitallibrary.org і представлений ЮНЕСКО в кінці 2007 р.

Відкриття доступу до **Світової цифрової бібліотеки** – (World Digital Library (WDL)) <http://www.wdl.org> відбулося **21 квітня 2009 р.**

На момент відкриття до створення порталу було долучено 85 інституцій-партнерів з 55 країн світу, які представили відвідувачам 1170 об'єктів. Його створення стало можливим за сприяння ЮНЕСКО, а також за фінансової підтримки різних кампаній та приватних фондаций. Цей некомерційний проект покликаний належно представити багатство, різноманітність та внесок всіх світових культур у загальнолюдську спадщину, він не має на меті просування чи відстоювання окремих політичних поглядів чи позицій.

Створений сайт, виставлений для загального доступу, відрізняється високою якістю цифрових об'єктів, що відображають культурну спадщину всіх країн-членів ЮНЕСКО. Світова цифрова бібліотека продовжує постійно поповнювати зміст сайту, а також залучає до проекту нових партнерів з широкого кола членів ЮНЕСКО.

Метою проекту є надання у багатомовному форматі вільного та безкоштовного доступу до великої кількості культурних матеріалів різних країн світу.

Своїми завданнями Світова цифрова бібліотека вважає:

- ✓ сприяння міжнародному та міжкультурному взаєморозумінню;
- ✓ розширення в мережі Інтернет обсяг і різноманітність культурного змісту і наповнення;
- ✓ надання ресурсів для педагогів, науковців та всіх зацікавлених осіб;
- ✓ розширення можливостей установ-партнерів для скорочення розриву в цифрових технологіях всередині країни і між країнами.

Сайт Світової цифрової бібліотеки намагається стати «єдиним вікном» до скарбів світової культурної спадщини. Зібрані культурні скарби включають: рукописи, мапи, рідкісні книги, музичні партитури, аудіо записи, фільми, знімки, світлини і архітектурні креслення.

Заходячи на головну сторінку Світової цифрової бібліотеки (<http://www.wdl.org>), базовий інтерфейс англomовний, користувач бачить перед собою карту світу. Карта поділена на 9 географічних регіонів: Північна Америка, Латинська Америка та Карибський басейн, Європа, Середній Схід та Північна Африка, Африка, Центральна та Південна Азія, Східна Азія, Південно-Східна Азія, Океанія та Тихий Океан, із зазначенням кількості інформаційних об'єктів до яких є доступ.

Базовий принцип побудови системи – простота та інтуїтивність її інтерфейсу. Так, інструментарій головної сторінки проекту включає лише віконце вибору мови інтерфейсу; перелік варіантів перегляду наданих ресурсів; та основне пошукове вікно. У нижній частині екрану розташована інтерактивна часова шкала, за допомогою якої можна отримати відомості про наявність кількості об'єктів у певний часовий проміжок. Часовий проміжок 8000 до н. е. – 2010 н. е.

Пошуковий апарат порталу включає також інструментарій вільного пошуку об'єктів за ключовими словами різними мовами. Серед особливих функцій – інтерактивні географічні тематичні групи, хронологія, розширений перегляд зображень і можливості інтерпретації.

Об'єкти бібліотеки представлені мовами оригіналів. Навігаційний інтерфейс локалізований офіційними мовами ООН (арабською, китайською, англійською, французькою, російською та іспанською) та португальською мовою. Остання є однією з основних світових мов, і установи з Бразилії – найбільшої в світі португало-мовних країн – зіграли важливу роль на ранніх стадіях розвитку Світової цифрової бібліотеки. При цьому подальша можливість додавання інших мов знаходиться на стадії розгляду.

Користувачеві WDL пропонуються допоміжні елементи інтерфейсу: Відомості про ресурс; Допомога; Контактна та Юридична інформація.

Для перегляду доступно 1298 об'єктів.

Пошук об'єктів в колекції Світової цифрової бібліотеки може проходити за кількома критеріями: Місце, Час, Тема, Вид об'єкту, Установа.

Проект WDL має дуже широке тематико-типологічне⁸ та географічне⁹ покриття. Зокрема, на сайті можна знайти інформацію про 191 країну світу.

Світова цифрова бібліотека є новим типом цифрових бібліотек, у цьому проекті основна увага приділяється не кількості та обсягу матеріалу, а його якості; безумовно, обсяг змісту залишається важливим аспектом, але не за рахунок стандартів якості, які були визначені на початковому етапі проекту.

Світова цифрова бібліотека є першою у багатьох сферах, втілення кожної з яких потребує значного вкладення часу та сил:

Уніфіковані метадані. В рамках проекту WDL був розроблений спеціальний набір метаданих WDL Descriptive Metadata Element Set¹⁰. Набір включає 19 полів: назва, опис, автор, видавець, місце видання, дата створення, мова, місце, тип місця, час, тема, тип ресурсу, додаткові теми (керовані і некеровані), примітки, фізичний опис, назва колекції, опис колекції, установа, пов'язані сайти, при цьому лише 8 з них є обов'язковими для внесення. Але не варто забувати те, що внесення більшої кількості метаданих збільшує вірогідність отримання потрібного результату при користуванні пошуковим апаратом.

Опис. Окрім метаданих, до кожного об'єкту кураторами чи експертами надається короткий виклад вмісту ресурсу, який вміщує в собі не тільки найцікавішу інформацію щодо наданого об'єкту, а також і відомості про його історичну цінність та важливість для світового культурного спадку.

Багатомовність. Метадані, навігаційні засоби і контекст (наприклад, відео кураторів) станом на вересень 2010 року переведені сімома мовами: арабською, китайською, англійською, французькою, португальською, російською та іспанською. Питання вибору у проекті саме цих мов ми розглядали вище. Це ускладнює розробку сайту і його технічне обслуговування, проте дозволяє Світової цифровій бібліотеці наблизитися до досягнення своєї мети створення великої універсальної бібліотеки.

Технічна розробка цифрової бібліотеки. Робочі групи Світової цифрової бібліотеки працюють з новітніми інструментами та інноваційними технологіями, що призводить до вдосконалення у сфері

⁸ Тематико-типологічне охоплення фонду WDL див. Додаток 1.

⁹ Склад фонду з деталізацією за країнами див. Додаток 2.

¹⁰ <http://project.wdl.org/standards/metadata.html>

каталогізації і розробки багатомовних веб-сайтів. Зокрема, до запроваджених інновацій належать:

- розроблення нового додатку каталогізації для підтримки вимог метаданих;

- запровадження використання централізованого інструменту з перекладацькою пам'яттю, що дозволяє перекладачам не переводити одне й те ж слово або фразу двічі;

- розроблення інтерфейсу, в якому вміст Світової цифрової бібліотеки підноситься новим чином, що робить його привабливим для ширшого кола користувачів і заохочує до вивчення першоджерел.

Крім того, триває розробка нових технологій, вдосконалення робочих процесів і скорочення часу очікування між вибором змісту і наявністю необхідного за запитом об'єкта на сайті.

Вимоги до зображень, що залучаються до проекту здійснюються згідно з WDL Digital Image Standards ¹¹.

Мережа співпраці. Світова цифрова бібліотека з самого початку підкреслює відкритість і прозорість усіх аспектів проекту: доступ до змісту; передача технологій для розширення потенціалу та можливостей, а також участь партнерів, зацікавлених сторін і користувачів. Технічні та програмні мережі розглядаються як життєво важливі для стабільності і розвитку Світової цифрової бібліотеки.

Партнерами Світової цифрової бібліотеки є, головним чином, бібліотеки, архіви та інші установи, в яких зібрані колекції, що мають культурну цінність для Світової цифрової бібліотеки. До числа партнерів входять також інститути, фонди і приватні компанії, які вносять різноманітний внесок у проект, наприклад, надаючи свої технології, скликаючи або спонсоруючи зустрічі робочих груп або надаючи фінансову підтримку проекту ¹².

Серед потенційних партнерів, що бажають внести свій внесок у зміст Світової цифрової бібліотеки, багато таких які мають добре налагоджені програми оцифрування, спеціально навчений персонал і необхідне для цього обладнання, але є й такі, які не мають таких можливостей, особливо з країн, що розвиваються. Протягом багатьох років Бібліотека Конгресу США співпрацювала з партнерами у Бразилії, Єгипті, Іраку та Росії в сфері створення центрів цифрового перетворення для одержання високоякісних цифрових зображень. Тому і значна частина змісту Світової цифрової бібліотеки була проведена в цих центрах.

¹¹ <http://project.wdl.org/standards/imagestandards.html>

¹² Список установ-партнерів WDL див. у Додатку 3.

Світова цифрова бібліотека підтримує місію ЮНЕСКО з розвитку потенціалу та можливостей у країнах, що розвиваються, і тих, хто має намір співпрацювати з ЮНЕСКО, з партнерами в цих країнах, а також зовнішніми джерелами фінансування у справі створення додаткових центрів цифрового перетворення по всьому світу. Ці центри будуть працювати над змістом не тільки для Світової цифрової бібліотеки, але також і для інших національних та міжнародних проектів.

Після Наради експертів у грудні 2006 року були сформовані Робочі групи Світової цифрової бібліотеки. Серед них: *Робоча група з відбору змісту* та *Робоча група з технічної архітектури*. Робоча група Світової цифрової бібліотеки з відбору спочатку розробила загальні рекомендації і принципи відбору вмісту. Крім того, партнери Світової цифрової бібліотеки ведуть роботу щодо включення важливого і представляє особливу культурну цінність змісту про кожну з країн-членів ЮНЕСКО у вміст Світової цифрової бібліотеки. Особливу увагу приділяють відбору першоджерел, зокрема рукописи, карти, рідкісних книг, записів, фільмів, знімкам, фотографії, архітектурні креслення інших видів першоджерел. Однією з цілей розширення вмісту Світової цифрової бібліотеки є тісне співробітництво з програмою ЮНЕСКО «Пам'ять світу», щоб зробити загальнодоступними цифрові версії цих колекцій.

Ці групи складаються, головним чином, з представників установ-партнерів.

Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА) і Бібліотека Конгресу спільно спонсорували роботу робочої групи з розробки керівних принципів для цифрових бібліотек, у тому числі і для Світової цифрової бібліотеки.

Науково-технологічний університет імені короля Абдулли у співпраці з Бібліотекою Конгресу та ЮНЕСКО виступає спонсором Міжнародного консультативного комітету з історії арабської мови та ісламських наук з метою виявлення важливих наукових книг і рукописів в арабському і ісламському світі, а також для полегшення включення цих об'єктів до фонду Світової цифрової бібліотеки.

Оскільки проект надає вільний і безкоштовний доступ до матеріалів, то без вагомості фінансової підтримки не обійтися. На цьому етапі на перший план виходять спонсори, яким Бібліотека Конгресу США та її партнери по створенню Світової цифрової бібліотеки висловлюють особливу подяку ¹³.

¹³ Перелік інституцій надавши фінансову допомогу Світової цифровій бібліотеці див. Додаток 4.

Правова сторона проекту базується на тому, що Світова цифрова бібліотека, існує на базі Бібліотеки Конгресу США і дзеркальних сайтах, надає посилання на сайти своїх партнерів. Кожен партнер несе відповідальність за зміст свого сайту. Якщо виникають питання, що стосуються вмісту або правил, що діють на цих сайтах, то вирішувати їх потрібно зв'язавшись з кожним окремим партнером напрямую.

Всі питання, пов'язані з авторськими правами, щодо вмісту, наданого установою-партнером, повинні направлятися до партнера, який надав цікаву для користувача інформацію. При публікації або іншому поширенні матеріалів, взятих з колекцій партнера Світової цифрової бібліотеки, дослідник зобов'язаний дізнатися і дотримуватися внутрішнього і міжнародного законодавства про авторське право або інші обмеження на використання матеріалів. Більш детальну інформацію про авторське право в державах-членах Світової організації інтелектуальної власності можна отримати на сайті <http://www.wipo.int/about-ip/en/>.

Використовуючи посилання на сайт Світової цифрової бібліотеки треба враховувати те, що подана інформація була представлена таким чином, щоб не створювалося враження, що Світова цифрова бібліотека прямим або непрямим чином надає підтримку будь-яких товарів і послуг, що надаються на сайті користувача, який робить посилання. Посилання також повинні бути представлені таким чином, щоб відвідувачеві сайту було зрозуміло, що за цим посиланням він покидає один сайт і переходить на інший.

Світова цифрова бібліотека опікується тим, щоб доступ до її ресурсів був найзручнішим, як для звичайних користувачів, так і для користувачів з обмеженими фізичними можливостями, а при виникненні певних труднощів у користувачів, адміністрація проекту просить негайно повідомляти про всі випадки, для виправлення та покращення роботи проекту.

Діючий проект стрімко зростає за рахунок роботи постійних та приєднання нових членів-учасників.

Розглянемо коло питань щодо участі України у проекті WDL. Пошук «україніки» на платформі виявив 22 об'єкти, з яких знімків та світлин – 16, мап – 4, книг – 2. За хронологічним охопленням представлені матеріали, які охоплюють відрізок часу від 1500 н. е. – 1949 н. е. У тому числі, 1500 н. е. – 1699 н. е. (1); 1800 н. е. – 1849 н. е. (3); 1850 н. е. – 1899 н. е. (14); 1900 н. е. – 1949 н. е. (4). За установою-фондоутримувачем оригіналів маємо наступний розподіл: Російська національна бібліотека (14), Бібліотеці Конгресу США (7), Російська державна бібліотека (1). Здебільшого об'єкти

«україніки» у WDL – це листівки з сувенірного набору, що складається з 82 ілюстрованих листівок, по одній на кожну провінцію Російської Імперії в тому вигляді, як вона існувала в 1856 році.

Станом на жовтень 2010 року партнерами проекту від України виступають чотири установи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Національна парламентська бібліотека України, Львівська національна бібліотека ім. В. Стефаника та наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія», кожна з яких має у своїх фондах унікальні пам'ятки культурної та історичної спадщини, які можуть належним чином представити Україну світовому суспільству.

Як наголошує Т. Ярошенко, директор наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія»: «Від того, як українські партнери долучаться до проекту, залежить представлення нашої країни на світовому рівні вже зараз. Ось чому так важливо створити вже зараз Національний Координаційний Комітет по представленню України в Світовій Цифровій Бібліотеці, до якого би увійшли хоча б перші чотири партнери, які підписали угоду про приєднання та Статут. Функції такого Комітету – вироблення критеріїв відбору документів до Світової Цифрової Бібліотеки, та відповідних політик, поширення інформації про проект серед інших бібліотек країни, промоція проекту на державному рівні, залучення фінансування для участі бібліотек України в проекті (державне, в т. ч. на рівні можливої державної програми чи частини програми «Бібліотека XXI») та через залучення коштів (спонсори, фундації тощо)»¹⁴.

Насамперед, можна врахувати той факт, що Україна бере участь у програмі ЮНЕСКО «Пам'ять світу» (Memory of the World Programme), мета якої збереження і захист документальної спадщини світу, яка належить усім і повинна бути доступною для всіх і без перешкод, і вже має певні пропозиції щодо залучення певних об'єктів.

Також треба враховувати і той факт, що програми по переведенню фондів у цифровий формат в більшості великих бібліотек України плідно впроваджуються вже не один рік і мають певні результати, але вимоги до критеріїв відбору об'єктів до колекцій та якості цифрових копій не є єдиними, а висуваються кожною інституцією окремо.

При співпраці зі Світовою цифровою бібліотекою, кожна установа-партнер повинна ознайомитись із запропонованим «Порадником щодо відбору матеріалів до Світової цифрової бібліотеки» (World Digital Library Content Selection Guidelines)¹⁵ та вимогами до опису та обробки об'єкту.

¹⁴ www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/843/1/Jaroshenko.doc

¹⁵ <http://project.wdl.org/standards/contentguidelines.html>

Але треба пам'ятати, що питання вибору об'єкту залишається найважливішим.

Кожна з країн-учасників самостійно вирішує які об'єкти будуть запропоновані для залучення до колекцій Світової цифрової бібліотеки, але остаточне рішення приймається куратором проекту після ознайомлення з попередньо надісланою інформацією обумовленого стандартного зразка щодо запропонованого об'єкту.

Наприклад, наші найближчі сусіди з Росії в першу чергу надали відомості з історії та географії датовані часовим інтервалом з 1700 р. до 1899 р.:

– Російська національна бібліотека – знімки, фотографії, мапи (97 об'єктів) і лише 4 книги, дві з яких пугівники і дві релігійного змісту;

– Російська державна бібліотека – мапи, знімки (8 об'єктів) і лише 3 книги географічного і військово-історичного змісту.

Переглянувши матеріали, які вже розташовані на сайті проекту, можемо зробити перший висновок, що з географічного боку Україна, трохи але вже представлена. Отже, необхідно звернути більше уваги до висвітлення історичного напрямку, та донесення найбільш значущого шару культурного спадку.

Кожна з інституцій, партнерів Світової цифрової бібліотеки, які представляють Україну, мають у своїй структурі спеціалізовані підрозділи які опікуються стародруками та рідкісними виданнями. Фахівці цих підрозділів ведуть постійну роботу по формуванню, збереженню, науковому опрацюванню та дослідженню фондів рукописів, стародрукованих книг та рідкісних видань, відбору цінних видань для переведення у цифрову форму. При плідній співпраці вони можуть надати до колекцій Світової цифрової бібліотеки тисячі об'єктів, які з гідністю розкриють перед світовою спільнотою найкращі сторінки історії писемності, існування і формування України.

Звернувшись до свого 15 мільйонного унікального за змістом і універсального за видовим складом фонду Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського ¹⁶ може запропонувати світові ознайомитись з:

✦ одним з найбагатших зібрань стародавніх пам'яток слов'янської писемності, рукописних книг XI–XVIII ст., історичних документів XVI–XVIII ст. Серед них – сім аркушів «Київських глаголических листків» (X ст.), фрагменти «Сліпченського Апостола» – рукопису XII ст. на пергамені, «Оршанське Євангеліє» XIII ст., «Сербський Апостол» XIV ст., «Киево-

¹⁶ <http://nbuv.gov.ua/library/stock.html>

Печерський патерик» (1553–1554), славнозвісне «Пересопницьке Євангеліє» (1556–1561);

✦ великим зібранням стародавніх слов'янських книг, які надруковані кирилицею (понад 8000 томів). Серед них всесвітньо відомі московське (1564 р.) і львівське (1574 р.) видання «Апостола» першодрукаря Івана Федорова, віленське «Євангеліє» П. Мстиславця (1575 р.), Острозька «Біблія» (1581 р.), славнозвісна «Грамматика» Мелетія Смотрицького; одна з перших київських друкованих книг – «Лексіконъ славеноросскій» Памви Беринди (1627 р.) та багато інших рідкісних видань східнослов'янських друкарень;

✦ пам'ятки західноєвропейського книгодруку XV–XVI ст. Серед яких – колекція з 524 інкунабулів. Окрасою колекції є «Трактат» Матвія Краківського – книга, видана у Майнці 1459–1460 рр. ще за життя І. Гутенберга, «Історія тварин» Арістотеля (Венеція, Й. Кельнський, Й. Мантен, 1476) та слов'янський інкунабул «Октоїх», виданий у Чорногорії 1494 р.;

✦ колекцією палеотипів, яка нараховує 2,5 тис. примірників, серед яких видання найбільш відомих європейських друкарів Й. Фробена, Й. Бадіуса Асцезія, А. Торрезано, Й. Амербаха, Ф. Джунти, Я. Галлера, М. Шарфенберга, Й. Шьонспергера та ін.;

✦ колекціями Інституту рукопису (понад 400 колекцій), серед яких документи III–XX ст.;

✦ фондом нотних видань, близько 220 тисяч, у якому зосереджено кращі надбання музичної культури України та Росії кінця XVII – першої половини XIX ст., музична класика різних епох і народів, клавіри вітчизняних опер та інструментальної музики, всі види нотної продукції, довідкові видання, звукозаписи;

✦ зібранням кращих взірців світового образотворчого мистецтва (понад 250 тис. прим.), матеріали репродуційовані у книгах, альбомах, журналах, у вигляді листівок, гравюр, плакатів, портретів, лубків. З великою колекцією документальних фотографій, що зберігають риси старого Києва, Парижа, Лондона, пам'ятки архітектури, інтер'єри дореволюційних будинків тощо. Цінністю альбомного фонду є колекція так званих «кунстбухів» – збірників гравюр, за якими навчались учні іконописної школи Києво-Печерської лаври у XVII–XVIII ст. У фонді естампної графіки широко представлено репродукції західно-європейської та вітчизняної гравюри XVIII–XIX століть, унікальна колекція українських плакатів з 1904 р. до наших днів;

✦ спеціалізованим фондом картографічних видань, у якому зібрано

42 тис. вітчизняних та зарубіжних картографічних матеріалів з XVI ст. Серед них – атлас Авраама Ортелія «Theatrum orbis terrarum», виданий у середині XVI ст., атласи Гергарда Кремера (Меркатора) «Atlas ou representation du Monde Universel...» і «Appendix Atlantis oder ander Theil...», рукописний «Атлас реки Днепра», складений 1784 р., «Карта Киевской губернии» 1784 р., «Генеральная карта Российской Империи» 1734 р.

І це лише мізерна частина того документального скарбу Бібліотеки, який є безперечною гордістю нашої держави.

Національна парламентська бібліотека України¹⁷ на сьогодні у своєму фонді стародруків, рідкісних і цінних видань зберігає понад 37 тис. примірників. Серед зібраних скарбів є:

– колекція видань кириличного друку, такі як: «Маргарит» Іоанна Златоуста (Острог, 1595 р.), «Євангеліє» (Вільно, 1600 р.), «Книга житій святих» Димитрія Ростовського – Туптало (Київ, 1689 р.), «Патерик печерський» (Київ, 1799 р.);

– колекція російських та українських видань гражданського друку 1708–1860 рр., найстарішою книгою є видання 1719 року, надруковане у Москві: «Земноводного круга краткое описание...»;

– колекція книги XIX – початку XX ст. Серед них прижиттєві зібрання та окремі праці визначних українських діячів історії, науки і культури: В. Винниченка, М. Грушевського, М. Драгоманова, П. Куліша, М. Максимовича, М. Старицького, Л. Українки, М. Хвильового, І. Франка, Т. Шевченка та ін.;

– колекції книг українських репресованих авторів 1920–1930 рр., українських видань періоду Великої вітчизняної війни 1941–1945 рр.;

– колекції видань: з особистої бібліотеки видатного українського і російського літературознавця академіка О. І. Білецького (1884–1961) – понад 1,5 тис. видань універсального змісту; з приватної бібліотеки визначного українського вченого, громадського і політичного діяча С. О. Сірополка (1872–1959) – близько 4,5 тис. видань; з бібліотеки українського літературознавця П. І. Орлика (1929–1993) – понад 250 видань з різних галузей знань;

– колекції спеціалізованих видань образотворчого мистецтва, картографічні і нотні документи.

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника¹⁸ нараховує у своєму фонді відділу рідкісної книги близько 250 тисяч одиниць

¹⁷ <http://www.nplu.org/ua/about/struktura/rk.htm>

¹⁸ <http://www.library.lviv.ua/ridkiswa.htm>

збереження, з яких майже 120 тисяч – стародруковані видання кириличним, кириличним та латинським шрифтами. Рідкісні видання XIX–XX ст. нараховують близько 130 тисяч одиниць збереження, в тому числі більше 20000 рідкісних періодичних видань, серед них є:

– 49 інкунабул (друки другої половини XV ст.) первістки кириличного друку – Тріодь пісна та Тріодь цвітна, видруковані у Кракові Ш. Фіолем у 1491 р., трактат М. Т. Ціцерона «Про старість», видрукований у Кельні 1467 р. в друкарні Ульриха Целля., найстаріший друкований лікувальний посібник «Гербарій», виданий 1484 р. у Майнці відомим друкарем П. Шеффером та «Книга хронік» Гартмана Шеделя, Нюрнберг 1493 р. в друкарні А. Кобергера з 1809 гравюрами на дереві;

– колекція палеотипів (1501–1550 рр.), яка нараховує 838 одиниць збереження;

– видання відомих європейських друкарів – Альдів, Ельзевірів, Етьєнів, Фробенів, Плантенів;

– рідкісні південнослов'янські видання першої половини XVI ст. з венеційської друкарні Б. Вуковича, тогочасні глаголичні друки. Друкарський доробок І. Федорова, видавничу продукцію Львівського Ставропігійського Успенського братства друкаря М. Сльозки, друкарень єпископів Г. Балабана, Й. Шумлянського, А. Желиборського, видання Києво-Печерської лаври, Почаївської та Унівської друкарень, інших українських та зарубіжних видавничих осередків;

– видання XIX–XX ст. Серед них – перші та прижиттєві видання класиків української та зарубіжної літератури: «Енеїда» І. Котляревського, «Кобзарь» та «Гайдамаки» Т. Шевченка, твори М. Гоголя та Г. Квітки-Основ'яненка, І. Нечуя-Левицького, І. Франка та Лесі Українки;

– добірка рідкісних альманахів та перших українських періодичних видань.

Фонд рідкісних та цінних видань наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія»¹⁹ налічує понад 2000 прим.

Більшу частину фонду рідкісних та цінних видань складають видання кінця XIX – початку XX ст. Одними з перших до цього фонду увійшли видання про історію Києво-Могилянської академії В. Аскоченського, Хв. Вовка, С. Голубєва, а також «Систематичний каталог книг бібліотеки Київської Духовної Академії. 1890–1905» А. С. Криловського. Серед видань початку XX ст. – видання видатних діячів політичного та наукового життя України М. Грушевського, М. Драгоманова, Д. Чижевського,

¹⁹ <http://www.library.ukma.kiev.ua/index.php?id=43>

О. Єфремова, М. Туган-Барановського, В. Липинського, С. Сірополка та багатьох інших. Значну частину фонду становлять видання української діаспори до 1947 року.

Найдавніша книга колекції знаходиться в колекції О. Прицака. Це: Abu Abdullah Muhammad bin Muhammad bin 'Abd Allah bin Idris al-Idrisi, 1100–1166. *De geographia vniuersali : Hortulus cultissimus, mire orbis regiones, prouincias, insulas, vrbes, earumque dimensiones & orizonta describens* / Abu Abdullah Muhammad bin Muhammad bin 'Abd Allah bin Idris al-Idrisi. – Romae: in Typographia Medicea, 1592. – [326 p.]

Наведені дані красномовно вказують на те, який величезний інформаційний потенціал мають бібліотеки учасниці проекту для розкриття, поповнення та збагачення історичної та культурної спадщини світу в межах проекту, за рахунок чого можемо сподіватись, що найближчим часом Україна буде належно представлена у Світовій цифровій бібліотеці. В подальшому, залучаючи до участі у проекті інші інституції-фондоутримувачі України, які мають у своїх сховищах унікальні примірники письменності, картографії, образотворчого мистецтва, які покликані на вивчення та дослідження історії і культури України та зарубіжжя, будемо збільшувати обсяги об'єктів залучених до проекту, сприяючи тим більш детальному висвітленні становлення та розвитку нашої країни в контексті світової історії.

Враховуючи те, що проект Світової цифрової бібліотеки згодом буде тільки зростати, поширюючи свій вплив на формування інформаційної свідомості відвідувачів з усього світу, то участь в ньому України, як партнера, що має унікальні фонди, можна вважати не тільки необхідною, а навіть пріоритетною, поєднуючи роботу по донесенню до світової спільноти історичних та культурних скарбів з популяризацією країни в світі.

Для того щоб, співпраця по наповненню колекцій Світової цифрової бібліотеки з боку українських інституцій-учасниць була більш плідною, необхідно створення єдиного координаційного центру, який би здійснював необхідну інформаційно-методичну підтримку роботи по створенню цифрових об'єктів, залучення нових учасників проекту, здійснював взаємодію з органами влади, займався б питаннями фінансування даного проекту, а влада в свою чергу здійснювала б всебічну підтримку на державному рівні.

Участь потужних українських бібліотек, в міжнародному проекті Світова цифрова бібліотека є важливим та закономірним кроком України, як активного члена світової спільноти, головне не зупинятися, а розвиваючись рухатись далі.

Список використаних джерел

1. Project Gutenberg [Electronic resource]. – Way of access : URL : http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page . – Title from the screen.
2. Яковлева Ю. В. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського на шляху до Європейської бібліотеки / Ю. В. Яковлева // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти, практики : зб. матеріалів 7-ої Міжнар. наук.-практ. конф., 25–27 трав. 2010 р. – К., 2010. – С. 166–168.
3. Конференція директорів європейських національних бібліотек (Conference of European National Librarian) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : <http://www.nlr.ru/inter/cenl.htm> . – Название с экрана.
4. Europeana think culture [Electronic resource]. – Way of access : URL : <http://www.europeana.eu/portal/> . – Title from the screen.
5. World digital library [Electronic resource]. – Way of access : URL : <http://www.wdl.org/> . – Title from the screen.
6. Albanese A. World digital library Debuts in Dozens of languages / A. Albanese // Library Journal. – 2009. – Vol. 134, N 8. – P. 18.
7. Roach R. U. S. Library of Congress and United Nations To Build World Digital Library / R. Roach // Issues in Higher Education. – 2007. – Vol. 24, N 20. – P. 53.
8. WDL Descriptive Metadata Element Set [Electronic resource]. – Way of access: URL : <http://project.wdl.org/standards/metadata.html> . – Title from the screen.
9. WDL Digital Image Standards [Electronic resource]. – Way of access : URL : <http://project.wdl.org/standards/imagestandards.html> . – Title from the screen.
10. Ярошенко Т. Світова цифрова бібліотека: будемо глобальне партнерство [Електронний ресурс] / Т. Ярошенко. – Режим доступу : URL : www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/843/1/Jaroshenko.doc . – Назва з екрану.
11. World Digital Library Content Selection Guidelines [Electronic resource]. – Way of access : URL : <http://project.wdl.org/standards/contentguidelines.html> . – Title from the screen.
12. Павлуша Т. Загальна інформація про бібліотечні фонди [Електронний ресурс] / Т. Павлуша. – Режим доступу : URL : <http://nbuv.gov.ua/library/stock.html> . – Назва з екрану.
13. Національна парламентська бібліотека України. Відділ рідкісних і цінних книг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.nplu.org/ua/about/struktura/rk.htm> . – Назва з екрану.
14. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаніка. Відділ рідкісної книги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.library.lviv.ua/ridkisna.htm> . – Назва з екрану.
15. Наукова бібліотека НаУКМА. Фонд рідкісних та цінних видань [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.library.ukma.kiev.ua/index.php?id=43> . – Назва з екрану.

Тематико-типологічне охоплення фонду WDL

За географічною ознакою (кількість об'єктів): Африка (122), Центральна та Південна Азія (67), Східна Азія (100), Європа (444), Латинська Америка та Карибський басейн (325), Середній Схід та Північна Африка (184), Північної Америки (147), Океанія та Тихий океан (31), Південно-Східна Азія (49), Антарктида (1), Світ (23).

За хронологічною ознакою (кількість об'єктів): 8000 до н.е. – 499 н.е. (28), 500 н.е. – 1499 н.е. (99), 1500 н.е. – 1699 н.е. (190), 1700 н.е. – 1799 н.е. (243), 1800 н.е. – 1849 н.е. (179), 1850 н.е. – 1899 н.е. (388), 1900 н.е. – 1949 н.е. (304), 1950 н.е. – 2010 н.е. (127).

За тематичною ознакою (кількість об'єктів): Філософія і психологія (9), Релігія (76), Суспільні науки (215), Мова (30), Природничі науки та математика (52), Технологія (88), Мистецтво; образотворчі і декоративні мистецтва (257), Література і риторика (38), Історія та географія (768).

За видами документів (кількість об'єктів): книги (172), журнали (54), рукописні матеріали (149), мапи (307), кінофільми (11), знімки та світлини (600), аудіо записи (5).

За установами-фондоутримувачами оригіналів документів (кількість об'єктів): Асоціації Тетуан-Асмір (5), Бібліотеки Джона Картера Брауна (10), Бібліотеки Сельського університету (27), Бібліотеки Конгресу (553), Бібліотеки Уеллком (10), Бібліотеки університету Браун (20), Бібліотеки університету Преторії (11), Бібліотеки університету в Братиславі (10), Державної бібліотеки Південної Австралії (1), Державної бібліотеки і архівів Флориди (10), Королівського інституту Нідерландів з вивчення Південно-Східної Азії і Карибського басейну (20), Лахорського державного коледжу університету (1), Меморіальної бібліотеки Колумба, Організації Американських Держав (77), Меморіальної бібліотеки Мамма Хайдара (10), Національної бібліотеки Бразилії (156), Національної бібліотеки Ізраїлю (16), Національної бібліотеки Китаю (20), Національної бібліотеки Сербії (35), Національної бібліотеки Уганди (1), Національної бібліотеки Уельсу (3), Національної бібліотеки Франції (8), Національної бібліотеки Чилі (2), Національної бібліотеки Швеції, Королівської бібліотеки (8), Національної бібліотеки і архівів Єгипту (20), Національної бібліотеки і архівів Іраку (20), Національної парламентської бібліотеки Японії (15), Національної центральної бібліотеки (10), Національного управління архівів і документації (41), Національного інституту антропології та історії ІНАН (5), Олександрійської бібліотеки (21), Російської державної бібліотеки (11), Російської національної бібліотеки (108), Університету Південної Кароліни (10), Фонду Катару, центральної бібліотеки, колекції «Спадщина» (11), Художнього музею Уолтерс (1), Центру вивчення історії Мексики CARSO (10), Центру правового розвитку (1).

Інформаційно представлені країни

Австралія (8), Австрія (6), Азербайджан (7), Албанія (2), Алжир (9), Ангола (7), Андорра (1), Антигуа і Барбуда (4), Аргентина (12), Вірменія (5), Афганістан (11), Багамські Острови (2), Бангладеш (3), Барбадос (5), Бахрейн (7), Білорусь (11), Беліз (3), Бельгія (6), Бенін (3), Болгарія (8), Болівія (14), Боснія і Герцеговина (16), Ботсвана (1), Бразилія (141), Бруней-Даруссалам (2), Буркіна-Фасо (1), Бурунді (2), Бутан (2), Вануату (1), Венесуела (Боліваріанська Республіка) (11), В'єтнам (8), Габон (2), Гаїті (10), Гайана (5), Гамбія (3), Гана (3), Гватемала (7), Гвінея (2), Гвінея-Бісау (2), Німеччина (15), Гондурас (2), Гренада (6), Греція (4), Грузія (7), Данія (8), Демократична Республіка Конго (6), Джибуті (2), Домініка (1), Домініканська Республіка (3), Еквадор (5), Екваторіальна Гвінея (3), Еритрея (3), Естонія (5), Ефіопія (5), Єгипет (52), Замбія (4), Зімбабве (2), Ізраїль (15), Індія (20), Індонезія (30), Йорданія (8), Ірак (37), Іран (Ісламська Республіка) (20), Ірландія (1), Ісландія (2), Іспанія (20), Італія (18), Ємен (16), Кабо-Верде (1), Казахстан (2), Камбоджа (4), Камерун (4), Канада (13), Катар (11), Кенія (6), Кіпр (1), Кірібаті (3), Китай (66), Колумбія (4), Коморські Острови (1), Конго (4), Корейська Народно-Демократична Республіка (3), Коста-Ріка (6), Кот-д'Івуар (2), Куба (31), Кувейт (11), Киргизстан (2), Лаоська Народно-Демократична Республіка (3), Латвія (8), Лесото (1), Ліберія (5), Ліван (5), Лівійська Арабська Джамахірія (5), Литва (8), Люксембург (1), Маврикій (2), Мавританія (2), Мадагаскар (5), Малаві (3), Малайзія (4), Малі (12), Мальдівських островів (1), Мальта (1), Марокко (8), Маршаллові Острови (2), Мексика (43), Мікронезія (Федеральні Штати) (3), Мозамбік (5), Молдова (4), Монако (1), Монголія (4), М'янма (4), Намібія (2), Науру (3), Непал (3), Нігер (2), Нігерія (3), Нідерланди (6), Нікарагуа (8), Нова Зеландія (3), Норвегія (8), Об'єднана Республіка Танзанія (5), Об'єднані Арабські Емірати (11), Оман (12), Пакистан (8), Палау (4), Панама (4), Папуа-Нова Гвінея (2), Парагвай (6), Перу (14), Південна Африка (17), Польща (11), Португалія (13), Республіка Корея (4), Республіка Македонія (4), Республіка Сербія (37), Республіка Чорногорія (5), Російська Федерація (134), Руанда (4), Румунія (2), Сальвадор (5), Самоа (4), Сан-Маріно (1), Сан-Томе і Принсіпі (2), Саудівська Аравія (16), Свазіленд (1), Сейшельські Острови (1), Сенегал (5), Сент-Вінсент і Гренадини (1), Сент-Кітс і Невіс (2), Сент-Люсія (2), Сінгапур (3), Сирійська Арабська Республіка (9), Словаччина (3), Словенія (2), Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії (42), Сполучені Штати Америки (131), Соломонові Острови (2), Сомалі (2), Судан (6), Суринам (8), Сьєрра-Леоне (24), Таджикистан (7), Таїланд (4), Тимор-Лешті (2), Того (3), Тонга (1), Тринідад і Тобаго (5), Тувалу (1), Туніс (6), Туркменістан (3), Туреччина (12), Уганда (6), Угорщина (7), Узбекистан (7), Україна (22), Уругвай (11), Фіджі (1), Філіппіни (7), Фінляндія (13), Франція (33), Хорватія (4), Центральноафриканська Республіка (2), Чад (1), Чеська Республіка (5), Чилі (13), Швейцарія (4), Швеція (10), Шрі-Ланка (7), Ямайка (1), Японія (33).

**Партнери проекту «Світова цифрова бібліотека»
станом на вересень 2010 року**

Бібліотека Аллама-Ікбал, Кашмірський університет; Бібліотека століття Анна; Австрійська національна бібліотека; Автономний університет штату Нуево-Леон; Азербайджанська національна бібліотека; Державна бібліотека Баварії; Берлінська державна бібліотека – Фонд прусського культурної спадщини; Олександрійська бібліотека; Британська бібліотека; Бібліотека університету Браун; Центр вивчення історії Мексики CARSO; Центральний інститут аудіовізуального спадщини; Центральна бібліотека Болгарської академії наук; Центральна національна бібліотека Флоренції; Меморіальна бібліотека Колумба, Організація Американських Держав; Бібліотека Естенсе, Модена; Фонд «Нова ера», Нікарагуа; Головний національний архів; Лахорській державний коледж університет; Греко-католицька єпархія Алеппо; Музей і бібліотека рукописів імені Хілла; Університет Св. Духа в Касліке; Міжнародна федерація асоціацій бібліотек та наукових установ (IFLA); Національна бібліотека і архіви Іраку; Ірландський коледж в Парижі; Бібліотека Джона Картера Брауна; Університет науки і технології імені короля Абдулли; Бібліотека Конгресу; Меморіальна бібліотека Мамма Хайдара; Міністерство культурної спадщини і заходів Італії; Міністерство освіти, Королівство Бахрейн; Національна академічна бібліотека республіки Казахстан, Астана; Національний архів і бібліотека Ефіопії; Національне управління архівів і документації; Національний архів Гаїті; Національний архів Сент-Кітса; Національний архів Сент-Вінсента і Гренаді; Національна центральна бібліотека; Центральна національна бібліотека Риму; Національна рада з культури і мистецтва (Конакульта); Національна парламентська бібліотека Японії; Національний інститут антропології та історії INAH; Національна бібліотека і архіви Єгипту; Національна бібліотека Аргентини; Національна бібліотека Вірменії; Національна бібліотека Білорусі; Національна бібліотека Бразилії; Національна бібліотека Болгарії; Національна бібліотека Чилі; Національна бібліотека Китаю; Національна бібліотека Куби імені Хосе Марті; Національна бібліотека Естонії; Національна бібліотека Фінляндії; Національна бібліотека Франції; Національна бібліотека Гайани; Національна бібліотека Ізраїлю; Національна бібліотека Казахстану; Національна бібліотека Кореї; Національна бібліотека Киргизької Республіки; Національна бібліотека Лаосу; Національна бібліотека Латвії; Національна бібліотека Молдови; Національна бібліотека Неаполя; Національна бібліотека Нової Зеландії; Національна бібліотека Нідерландів; Національна бібліотека Перу; Національна бібліотека Португалії; Національна бібліотека Румунії; Російська національна бібліотека; Національна бібліотека Сербії; Національна бібліотека Іспанії; Національна бібліотека, Королівська бібліотека; Національна бібліотека Уганди; Національна бібліотека Уельсу; Національна парламентська бібліотека Грузії; Національна парламентська бібліотека України; Наукова бібліотека

національного університету «Кієво-Могилянська академія»; Близькосхідна школа теології; Східна бібліотека, університет св. Йосифа; Музей Плантін-Моретус; Фонд Катару, центральна бібліотека, колекція «Спадщина»; Румунська академічна бібліотека; Королівська бібліотека, Данія; Королівський інститут Нідерландів з вивчення Південно-Східної Азії і Карибського басейну KITLV; Російська державна бібліотека; Смітсонівський інститут; Коптська бібліотека Св. Марка; Державна бібліотека і архіви Флориди; Державна бібліотека Південної Австралії; Сирійсько-православна архієпископія Алеппо; Асоціація Тетуан-Асмір; Тулейнський університет, Меморіальна бібліотека імені Ховарда-Тілтона; Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури ЮНЕСКО; Бібліотека університету в Братиславі; Бібліотека Неаполітанського університету; Бібліотека Падуанського університету; Бібліотека університету Сассарі; Бібліотека університету Преторії; Університет Південної Кароліни; Бібліотеки університету Вісконсін-Мілуокі; Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського; Львівська національна наукова бібліотека імені Василя Стефаника; Бібліотека Вільнюського університету; Художній музей Уолтерс; Бібліотека Уеллком; Бібліотека Єльського університету; Президентська бібліотека імені Б. М. Сльцина.

**Перелік інституцій, які надали фінансову допомогу
Світовій цифровій бібліотеці**

Google Inc. – 3 мільйони доларів;
Фонд Катару – 3 мільйони доларів;
Корпорація Карнегі в Нью-Йорку – 2 мільйони доларів;
Науково-технологічний університет імені короля Абдулли (Саудівська Аравія) – 1 мільйон доларів;
Microsoft Inc. – 1 мільйон доларів;
Рада Джеймса Медісона при Бібліотеці Конгресу – 255 000 доларів.